

MOTEL SONGS

Van Auke Hulst verscheen

Jij en ik en alles daartussenin (roman, 2006)

De eenzame snelweg (reisboek, 2007)

Wolfskleren (roman, 2009)

Kinderen van het Ruige Land (roman, 2012)

Buitenwereld, binnenzee (reisverhalen, 2014)

Slaap zacht, Johnny Idaho (roman, 2015)

En ik herinner me Titus Broederland (roman, 2016)

Als dit zo doorgaat (samensteller, 2017)

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van
de nieuwste boeken van Ambo | Anthos *uitgevers* via
www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

AUKE HULST

MOTEL SONGS

AmbolAnthos
Amsterdam

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

De auteur is het Nederlands Letterenfonds erkentelijk voor zijn
bijdrage aan de totstandkoming van dit boek.

ISBN 978 90 263 3965 3

© 2017 Auke Hulst

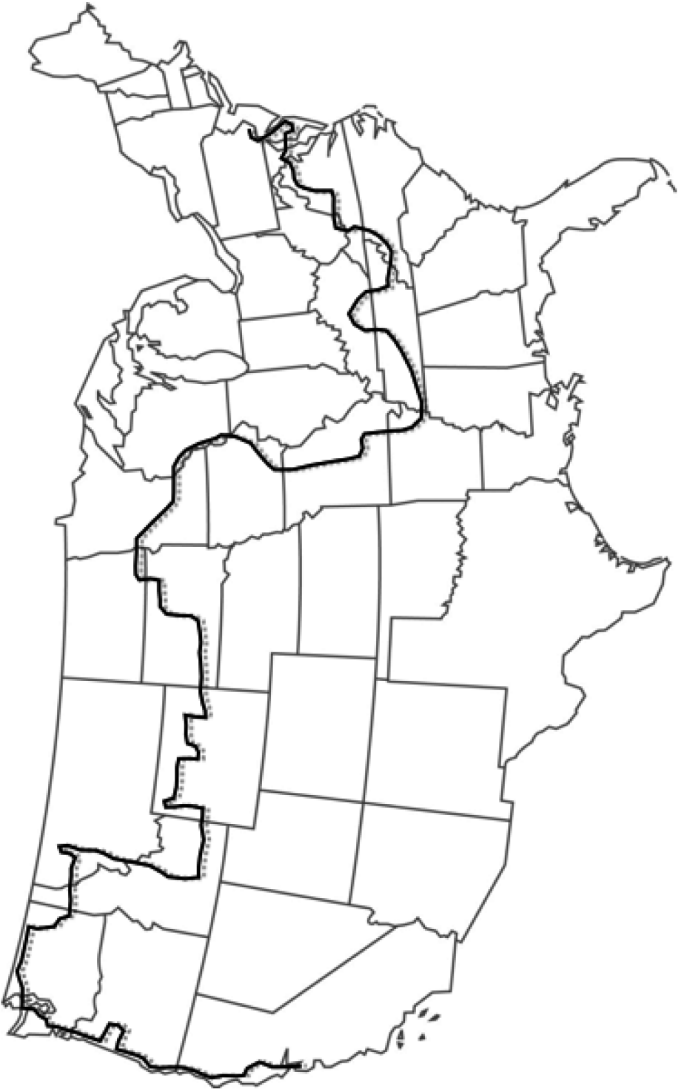
Omslagontwerp Roald Triebels, Amsterdam

Omslagillustratie © Ingrid Michel/plainpicture/Hollandse Hoogte

Foto auteur © Auke Hulst

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

INHOUD

Inleiding 9

- I WEGGAAN IS EEN SOORT VAN BLIJVEN 15
 - Altijd de jouwe, Scott Fitz 17
 - Last Goodbye at Wolf River 45
 - Voorheen de Artiest 60
 - Vaderdagen 75
 - Papa Kissed a Gun 122
 - Een klein compendium van zelfmoordplekken 135
 - Aan 707 Hacienda Way 154
- II MOTEL SONGS 177
- III WEGWERKZAAMHEDEN – *notities april-juni 2016* 203

Dankwoord en verantwoording 289

INLEIDING

De reis begon toen mijn vriendin me verliet. Er waren, in de woorden van Joni Mitchell, geen ‘petty wars / that shell shock love away’, maar ze had goede redenen. Ik was afwezig: fysiek, voor reisverhalen, een tv-serie en research, maar ook mentaal. Er is iets inherent kwaadaardigs aan schrijvers: ze achten hun papieren wereld belangrijker dan de echte, waarop de papieren een reactie is. Een roman schrijven betekent in een parallelle wereld leven, waarin je niet alleen rondstapt wanneer je achter je bureau zit, maar ook wanneer je in de Albert Heijn staat te dubben tussen Wokkels en Hamka’s. Dat is zelfgericht, ik weet het, want je verdwijnt in een gedachteleven waartoe anderen nauwelijks toegang krijgen. Tot het boek er is – dan is het van iedereen. Ik denk dat menig schrijver schrijft over het onuitsprekelijke, waardoor slechts schijncontact mogelijk is via het werk, hun papieren huid.

We woonden al een tijdje niet meer bij elkaar omdat mijn werk te aanwezig was, het appartement te klein. Die afstand bleek niet afdoende. De ochtend nadat ik thuis was gekomen van de laatste draaidag van *Von Amsterdam nach Odessa* (ARTE) barstte de bom met de tederst denkbare ontploffing.

Hoewel het besluit me ergens opluchtte, vreesde ik het zwarte gat. De breuklijnen in het leven, wanneer een nieuwe koers en een

nieuw equilibrium gevonden moeten worden, zijn voor de opgewekten onder ons al riskant, en ik behoor niet tot die groep. Dus besloot ik het leven ferm bij de horens te vatten. De volgende dag al boekte ik een *open jaw*-ticket naar Amerika: vliegen op Philadelphia, terug vanuit San Francisco. Ik hou van de vs en zijn eindeloze wegen, terwijl zij een hekel had aan alles wat Amerikaans was. Nu gaan was een daad van liefde én verzet.

10 Toen ik een halfjaar later onderweg was, trof ik deze woorden in William Least Heat-Moons *Blue Highways*, dat verhaalt over een trip over de B-wegen van de States: 'Pas op voor gedachten die 's nachts opkomen. Ze zijn ongericht; ze komen zijdelings op je af, onlogisch en niet te stuiten, opstijgend uit de diepste bronnen.' Ik had tijdens de reis en de eraan voorafgaande maanden al vaak zulke gedachten gehad – want slecht geslapen – en ook onze omstandigheden vertoonden overeenkomsten. Heat-Moon was zijn baan als docent Engels kwijtgeraakt en had net vernomen dat zijn vrouw, van wie hij gescheiden leefde, een nieuwe vriend had. 'Die nacht, toen ik me lag af te vragen wat er zou komen: slaap of een explosie, kwam in plaats daarvan het idee. Als je er niet in slaagt iets van het leven te maken kun je tenminste maken dat je wegkomt. Niet langer proberen het leven te omzeilen. Weg uit de sleur. De echte risico's van het bestaan opzoeken. Het was een kwestie van waardigheid.'

Hij ging op reis door de vs en ik ging op reis door de vs. Inderdaad, het was een kwestie van waardigheid. Of was het een vlucht?

Eigenlijk begon de reis veel eerder. Dankzij Amerikaanse *soft power* – de proliferatie van een wereldbeeld middels films, muziek, tv-programma's, boeken, jeans, sneakers en aanverwanten – ben ik al vanaf mijn geboorte ingezetene op afstand, zoals wij allen dat

zijn, of in elk geval: mensen van mijn generatie en jonger. Er is alle reden kritisch te kijken naar die soft power, maar de junkieliefde die ik heb opgevat voor veel wat met de culturele golfstroom onze kant op kwam, zit diep. Ik ben van de generatie waarvoor *The A-Team* de wekelijkse kerkgang was, en die zich tijdens Veronica's Meimaand Filmmaand gewillig onderwierp aan de propagandamachine van Hollywood. Van de generatie die de elpees van Madonna, Michael Jackson en Prince stukdraaide, en voor wie het ultieme Kwaad Darth Vader was, tevens ultiem stijlicoon. Van de generatie die sciencefiction las die impliciet Exceptionalisme predikte of juist de horror blootwoelde van de Amerikaanse consumptiemaatschappij, die spoedig ook de onze zou zijn. Ik heb beduidend meer Amerikaanse literatuur gelezen dan Nederlandse, en als je me naar mijn favoriete schrijvers vraagt, zal ik namen noemen als F. Scott Fitzgerald, Jack Kerouac, Kurt Vonnegut, Denis Johnson. Ik ben cultureel Nederlands-Amerikaans, en als ik daar nog niet van overtuigd was, dan drukten mijn reizen door Amerika me wel met de neus op dat feit. Het was net of ik de weg er al kende.

11

De reis waaruit dit boek is voortgekomen, heb ik in mijn eentje ondernomen, waardoor ik menig uur met mezelf achter het stuur heb doorgebracht. Mijn aantekeningen teruglezen was confronterend – soms te eerlijk, te larmoyant, te somber. Tegelijk was het de productiefste reis die ik ooit ondernomen heb, zowel creatief als qua zelfinzicht.

Alleen reizen heeft voordelen, zoals de mogelijkheid de dagen en de route naar eigen luim in te vullen. In de maanden nadat ik geboekt had, ontwikkelde zich een aantal plannen, sommige helder, andere vaag. Ik stelde *NRC Handelsblad* voor een verhaal te maken over de Iowa Writers' Workshop, en ook eentje over Jack

Kerouacs ervaringen als brandwacht op Desolation Peak, een tijd die de inspiratie vormde voor *Desolation Angels*. Kerouac is een terugkerend element in mijn reizen. Mijn eerste *coast to coast* ondernam ik 2007, vijftig jaar na het verschijnen van *On the Road*, samen met mijn broer Hans en tekenaar Raoul Deleo, met wie ik het boek *De eenzame snelweg, in het spoor van Jack Kerouac* zou maken. Op latere reizen bezocht ik zijn graf in Lowell, Massachusetts en Big Sur, Californië, een wonderschone plek aan de oude kustweg, waar hij naartoe was gevluht om te ontkomen aan plotse roem, en vervolgens gek werd van het geroddel van de zee. Daarnaast wilde ik plekken bezoeken die te maken hadden met leven en sterven van een aantal artiesten en schrijvers die belangrijk voor me zijn geweest, onder wie Prince, die vlak voor mijn vertrek onverwachts overleden was. Toch zou het me pas halverwege beginnen te dagen, zo rond mijn verjaardag en de sterfdag van mijn vader, dat ik een reis aan het ondernemen was in de schaduw van dood en verlies. Dat is dan ook de rode draad van dit boek geworden.

Het concrete doel van de reis had ik stilgehouden, omdat ik niet wist of het me zou lukken. Jarenlang liep ik rond met het romantische idee een album op te nemen in motelkamers, en dit was een uitgelezen kans. Ik nam instrumenten en een ProTools-opnameset mee en legde onderweg de hand op wat ik verder nodig had of wat zich toevallig aandiende. De tracks, of 'tunes', zoals oude jazzcats dat zo mooi noemen, zouden *on the road* geschreven en uitgevoerd moeten worden, zonder vals te spelen door thuis aanvullende opnamen te maken of gastmuzikanten in te schakelen. Het resultaat is de bijgevoegde cd.

Dit boek is een hybride van reisverslag, essay, biografie en autobiografie. Het eerste deel bevat een zevental essayistische reisver-

halen die gaan over literatuur, muziek, verval en de dood, niet geheel toevallig die van mannen die voortijdig stierven. Omdat ik ervan uitga dat niet elke lezer de verhalen braaf in volgorde leest, dubbelt in een aantal ervan de informatie. Ik heb dat tot een minimum proberen te beperken. Het tweede deel omvat de teksten van de veertien tracks van het album, die verband houden met de verhalen in het eerste deel, en de notities in het slotdeel, getiteld 'Wegwerkzaamheden'. Die fragmenten zijn een nadere uitwerking van onderweg in steno genoteerde gedachten en observaties.

13

Dit is een verslag van een reis en een land, maar vooral een portret van vaders en zonen en hun strijd met het leven. Een strijd die dat leven reliëf geeft, maar die ook, vroeg of laat, verloren zal worden.

I

**WEGGAAN IS EEN SOORT
VAN BLIJVEN**

ALTIJD DE JOUWE, SCOTT FITZ

1. ROCKVILLE, MARYLAND

17

F. Scott Fitzgerald is herbegraven nabij een abortuskliniek in Rockville, Maryland. Langs de weg die naar St. Mary's Catholic Church voert, hebben activisten om de twintig meter een bord aan een lantaarnpaal gebonden of in de berm gehamerd, te lui om er zelf te staan. Ruitenwissers wuiven de embryo's en pietepeuterige lichaamsdelen na. THIS IS A PRE-BORN HUMAN, ABORTION IS MURDER. Het is een miezerige ochtend in april, in een door Washington DC opgeslokt voorstadsje, en het ontvangstcomité maakt de pelgrimsgang er niet zonniger op. Maar kom, laat je niet ontmoedigen, je bent al twintig jaar op weg hiernaartoe.

De moderne tijd, noteerde schrijver en Fitzgerald-kenner Alfred Kazin in zijn *Journals*, is er een waarin we eigen goden moeten vinden. 'We tuimelen rond in deze maalstroom, deze waanzin – een wereld waarin niets ons als vanzelfsprekend gegeven is – om in pijn en verwondering private heilige objecten te ontdekken.' Ik geloof in God noch hiernamaals, maar wel in een hier en nu dat gevormd, gevoed en van betekenis voorzien wordt door kunstenaars. Dát zijn mijn seculiere heiligen, gemankeerde mensen zoals ikzelf. Tot mijn sacrale artefacten behoort het beste van Fitzgerald, waaronder zijn romans *The Great Gatsby* (1925), *Tender is the Night*

(1934) en het onvoltooide *The Last Tycoon* (1941). Maar ook de briefwisseling met zijn redacteur Maxwell Perkins en het portret dat boven mijn bureau hangt. Een dertiger met een als de Rode Zee gespleten kapsel kijkt toe terwijl ik werk, zijn blik helder, zijn handen in de zakken van zijn jas gestoken. Het is een foto uit 1928, genomen vlak voor zijn neergang – het leven heeft het jeugdig optimisme al gelogenstraft, de eerste tekening zit in de huid.

18 Toen Fitzgerald op 21 december 1940 overleed, was hij vierenveertig en zo goed als vergeten. In de jaren twintig was hij de stem geweest van een *lost generation* die was opgegroeid tijdens de Eerste Wereldoorlog en zich daarna in het feestgedruis van de Jazz Age stortte. Hij debuteerde met de semi-autobiografische Bildungsroman *This Side of Paradise* (1920) en wist dankzij dat succes een extraverte *débutante* uit gegoede kring te trouwen. Met Zelda verbraste hij in de vs en in Frankrijk een fortuin aan gehuurde villa's, reizen en drank. Hun leven volgde nauwgezet de haarspeldbochten van de geschiedenis: de Jazz Age werd uitgeoetst door de Grote Depressie, de Fitzgeralds gingen ten onder aan schulden en elkaar. Zelda verbleef in sanatoria en psychiatrische instellingen, Scott vergooide zijn talent met commerciële klussen en Hollywood. Daar, in het appartement van zijn maîtresse, werd hij getroffen door zijn derde hartinfarct in korte tijd. Hij sprong op uit zijn stoel, als door een stroomstoot tot leven gewekt, zocht houvast bij de schoorsteenmantel en ging voor de laatste keer onderuit.

Zijn lichaam werd opgebaard in een mortuarium in een achterbuurt van Los Angeles, klunzig geprepareerd door de begrafenisondernemer, zodat hij er, aldus een van de weinige bezoekers, uitzag als een kruising tussen winkelbediende en wassen beeld. *'The poor son of a bitch,'* mompelde Dorothy Parker bij het aanschouwen

van zoveel treurigheid. Het waren dezelfde woorden die Owl-Eyes over Jay Gatsby had gesproken.

Fitzgerald had ooit een begrafenis vol pracht en praal voor ogen gestaan, maar zijn gewijzigde testament vroeg om 'de goedkoopst mogelijke uitvaart'. Dat zei veel over hoe de tijd hem had afgeschminkt. Hoewel zijn katholicisme nauwelijks meer was dan een herinnering, was het zijn wens begraven te worden bij St. Mary's, waar zijn familie lag. De kerk weigerde – Fitzgerald had ontaalde boeken geschreven en, erger, was getrouwd met een protestantse. Zo belandde hij op Rockville Union Cemetery aan Baltimore Road, waar een handjevol naasten – minus Zelda en oude vriend Ernest Hemingway – op een gure winterdag de teraardebestelling bijwoonde. Vijfendertig jaar later lukte het dochter Scottie pas toestemming te krijgen om de lichamen van haar vader en moeder* naar het kerkhof van St. Mary's te verplaatsen.

19

St. Mary's bestaat uit twee kerken, een neogothisch bedehuis uit 1817 en het modernistische bakbeest dat er in 1967 naast werd gezet om de groei van de parochie bij te kunnen benen. Die hele parochie lijkt zich er vandaag te hebben verzameld – er zijn enkel nog staanplaatsen onder de parabolische glas-in-loodramen. Het is de dag waarop jeugdige gelovigen het sacrament van het vormsel ontvangen – een voor een komen in rood gehulde tieners naar voren, met het labbekakkige van hun jaren. Voorhoofden worden gezalfd met het heilig chrisma, de bedienaar legt een hand op en

* Zelda kwam in 1948 om het leven bij een brand in het Highland Mental Hospital te Asheville, North Carolina. Ze zat achter slot en grendel in afwachting van een elektroshockbehandeling toen de brand zich via de spijlsliff van de keuken door het pand verspreidde.

spreekt woorden die in mijn atheïstische oren klinken als een toverspreuk uit een fantasyfilm.

Buiten staat een jonge vrouw bij de ingang van het kerkhofje, met een baby op de arm die nog nasnikt van een huilbui. Ze groet me en stelt vast dat ik niet van hier ben, wat ik moeilijk kan ont-kennen.

‘Kom je voor de mis?’

‘Voor F. Scott Fitzgerald. Ken je hem?’

20

‘Van vroeger. Van school.’

‘Hij ligt hier begraven.’

Ze kijkt over haar schouder. ‘Ik zag het net pas, toen ik een wandeling maakte om haar tot bedaren te brengen. Om daar nou speciaal voor naar Rockville te rijden...’

‘Ik werd gedoopt toen ik zijn werk ontdekte en dit is mijn vormsel.’

Ze schudt vermanend het hoofd. ‘Jij snapt niks van het geloof.’

2. ROODESCHOOL, GRONINGEN, 1996

‘Iedere jeugd is een droom,’ schreef Fitzgerald, ‘een vorm van chemisch opgewekte gekte.’ Maar wanneer word je wakker en zie je de wereld voor wat die is?

Als tiener was ik een gebutste betweter die zich verschanste achter boeken en schrijversdromen. Dat was in een verwilderd bos, in een huis vol katten, omringd door gereformeerd Gronings platteland. Vader was jong overleden, moeder was een vluchtgevaarlijke fantast die belaagd werd door schuldeisers. Hoewel mijn broer, zusjes en ik ons bewust waren van de preciaire omstandigheden, waren we ook loyaal aan die omstandigheden en het zelfbeeld waarmee alles werd opgepoetst. Luister, we zijn anders en